

My, Rodzice – Stowarzyszenie matek, ojców i sojuszników osób LGBTQIA

ul. Solec 30A
00-403 Warszawa
tel.: 572 163 635
e-mail: info@myrodzice.org
www.myrodzice.org
www.facebook.com/myrodziceosobLGBTQIA

Warszawa, 17.05.2018

Pani Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej
Pani Alicja Teresa Sarnecka
Dyrektor Departamentu
Podręczników, Programów i
Innowacji
al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Szanowna Pani Minister,
Szanowna Pani Dyrektor,

dziękujemy za bardzo obszerną odpowiedź z 7 lutego 2018 r. w związku z wysłanym przez nas pismem z 19 grudnia 2017 r.

List Państwa rozumiemy jako przedstawienie ogólnych idei, jakie przyświecały MEN podczas tworzenia programu edukacyjnego na poszczególnych etapach rozwoju dzieci i młodzieży, począwszy od okresu przedszkolnego, a kończąc na szkołach ponadgimnazjalnych.

Niezwykle budujące jest to, że w podstawie programowej położony jest tak duży nacisk na rozwijanie indywidualnych cech osobowych dzieci, wzmacnianie samooceny, budowanie szacunku wobec innych osób, budowanie pozytywnych relacji z innymi, solidarności i altruizmu.

Dużo mówi się o wartościach, zarówno tych osobistych, jak i społecznych, o kształtowaniu postaw moralno-etycznych.

Bardzo jest to dla nas ważne, że urzędnicy ministerialni przykładają tak wielką wagę do prawidłowego społecznego rozwoju dzieci i młodzieży, do wychowania obywateli tolerancyjnych i otwartych, ponieważ jesteśmy przekonani, że wszelkie formy zamykania się i wykluczania są społecznie szkodliwe nie tylko dla osób dyskryminowanych. Osoby dopuszczające się dyskryminacji tworzą mechanizmy prowadzące do czynów nagannych z punktu widzenia prawa. Dlatego edukacja w duchu akceptacji jest korzystna dla wszystkich, eliminuje niepotrzebne napięcia, niechęci i wrogość, które mogą prowadzić do przestępstw z nienawiści.

Jesteśmy jednak zawiedzeni, że w odpowiedzi Państwa ani razu nie pada skrót LGBT, a przecież o osoby LGBT chodziło w naszym liście. Wnioskujemy więc, że MEN nie prowadzi żadnego programu edukacyjnego na temat orientacji psychoseksualnej i tożsamości płciowej. Co gorsza, z Państwa strony nie padła żadna deklaracja, że program taki zamierzacie wprowadzić.

Jesteśmy rodzicami osób LGBT- osób o mniejszościowej orientacji lub tożsamości płciowej.

Ze względu na tę „mniejszościowość” każdego dnia boimy się, czy nasze dzieci nie zostaną wyśmiane, pobite, poniżone, upokorzone w szkole, na ulicy. Nie będzie przesady w stwierdzeniu, że strach jest codziennym towarzyszem naszych dzieci i naszym. Nie jest to dobry grunt do prawidłowego rozwoju, często prowadzi do izolacji i samotności, czasem do depresji lub aktów samobójczych, niekiedy niestety kończących się tragicznie. W zasadzie zawsze zaburza to prawidłowy rozwój psychologiczny i nie pozwala na pełnię rozwoju osobowego jednostki.

Na trudną sytuację młodzieży LGBT zwraca uwagę Komitet Praw Dziecka ONZ w Komentarzach do Karty Praw Dziecka, której Polska jest sygnatariuszem. W Komentarzu Ogólnym 13, paragrafie 72 oraz Komentarzu Ogólnym 4 możemy przeczytać między innymi, że:

- *grupami dzieci szczególnie narażonymi na przemoc są osoby homoseksualne, transpłciowe i interplciowe,*
- *osoby młode poddane dyskryminacji są szczególnie podatne na wszelkie formy wykluczenia, nadużyć, a ich zdrowie i prawidłowy rozwój są zagrożone*
- *szczególną opieką państwa powinny być objęte m.in. młode osoby ze względu na orientację psychoseksualną, a opieka ta powinna gwarantować korzystanie z równych praw bez dyskryminacji,*
- *państwa członkowskie powinny podjąć wszelkie właściwe środki, aby zapobiegać i eliminować dyskryminację instytucjonalną, włączając w to legislację i środki administracyjne w odniesieniu do prywatnych i publicznych instytucji dla młodzieży, m.in. szkół, poprzez kształcenie i monitorowanie personelu, zwalczanie przemocy wśród młodzieży i wspieranie odpowiedzialnego rodzicielstwa.*

Czy młodzież LGBT jest poddawana w Polsce dyskryminacji instytucjonalnej?

W naszym odczuciu - tak.

Czy Państwo Polskie podejmuje wszelkie środki, aby tę dyskryminację zwalczać?

W naszym odczuciu - nie.

Według raportu „Sytuacja społeczna osób LGBT” opracowanego przez Kampanię przeciw Homofobii oraz Centrum Badań nad Uprzedzeniami 78% osób LGBT doświadczyło w szkole przemocy, 49,6% z nich ma objawy depresji, 72% nastolatków ukrywa w szkole swoją orientację i tożsamość, 69,4% ma myśli samobójcze, szkoła jest najczęściej wskazywanym miejscem, w którym młodzież LGBT doznała przemocy¹. A mimo wszystko sytuacja ta nie zasługuje ze strony MEN na właściwą reakcję poprzez zdiagnozowanie i zapobieganie zjawisku homofobii i ukierunkowaną edukację. Pracownicy szkół, będący urzędnikami państwowymi, nie umieją radzić sobie z homofobią, często unikają konfrontowania się z agresją wobec osób homoseksualnych i transpłciowych, bo sami nie mają wystarczającej wiedzy, nie umieją i nie chcą na ten temat rozmawiać. Mimo, że problem wynika często z indywidualnych postaw nauczycieli, dyrekcji i wychowawców, to jest przede wszystkim efektem braku szkoleń i co za tym idzie niewiedzy. Za odpowiednie przygotowanie nauczycieli do zawodu odpowiada MEN. Dlatego uważamy, że problem ma wymiar instytucjonalny.

W odpowiedzi odwołujecie się Państwo do aktualnej polityki oświatowej. Wierzymy, że los uczniów jest dla MEN najważniejszy, jest wartością nadrzędną i że w żaden sposób nie będzie kolidował z aktualną polityką oraz że państwo i jego strategia edukacyjna nie musi opierać się na lekceważeniu i dyskryminowaniu swoich młodych obywateli.

Ubolewamy nad tym, że nasze dzieci nie są traktowane w społeczeństwie na równych prawach z innymi. Orientacja psychoseksualna jest tematem tabu. Od lat 90-tych ubiegłego wieku wiadomo natomiast, że hetero, homo, i biseksualność są prawidłowymi wariantami rozwoju seksualności człowieka. Potwierdzają to liczne badania naukowe. W swoim oświadczeniu potwierdziło to również Polskie Towarzystwo Seksuologiczne i Polskie Towarzystwo Psychologiczne. Brak wiedzy jest przyczyną wrogości, jaka leży u podstaw homofobii dotykającej codziennie nasze dzieci.

---

¹ „Sytuacja społeczna osób LGBT w Polsce” raport za lata 2015- 2016, redakcja Magdalena Świder, dr Mikołaj Wiśniewski, wydawca Kampania Przeciw Homofobii, Warszawa 2017

Są w Polsce szkoły, choć odosobnione, gdzie młody człowiek odkrywający swoją tożsamość psychoseksualną i orientacją płciową ma szczęście spotkać rozumnych, empatycznych, wydukowanych w zagadnieniach LGBT pedagogów. Mogą oni po pierwsze wesprzeć swojego podopiecznego, a po drugie tak oddziaływać na pozostałych uczniów, że uzyskuje on akceptację i dobrostan psychiczny. Taka sytuacja możliwa jest jednak wyłącznie wtedy, gdy zarówno nauczyciele, jak i uczniowie uzyskają rzetelną wiedzę i zrozumienie w tej delikatnej materii. Liczymy na to, że MEN zaangażuje się w tworzenie takiego przyjaznego środowiska dla młodzieży nieheteronormatywnej w każdej szkole.

Warto też uświadomić sobie, że obecni uczniowie, koledzy osoby LGBT, w przyszłości będą rodzicami. Badania statystyczne wskazują, że kilka procent spośród nich będzie mieć dzieci z grupy LGBT i zależnie od swojej wiedzy i empatii stworzy lepsze lub gorsze warunki ich rozwoju. Dlatego tak ważne jest zarówno dziś, jak i w przyszłości krzewienie wiedzy i kultury w tym zakresie. Uważamy, że przedstawione w Państwa liście bardzo ogólnikowe, choć bardzo szczytne podstawy programowe, nie zawierają nawet próby odpowiedzi na nasze problemy. Państwa odpowiedź brzmi tak, jakby osoby LGBT nie istniały.

A rola MEN jest tutaj kluczowa. Nie uda się wpłynąć na postawy ludzkie, stosunek do osób LGBT udając, że nie ma problemu w traktowaniu ich w szkole przez rówieśników i nauczycieli.

To MEN powinien skonstruować zalecenia edukacyjne dotyczące zagadnień związanych z osobami LGBT i pilotować ich realizację. Mimo, iż popieramy projekt, by w możliwie szerokim zakresie pozostawić autonomię szkołom i nauczycielom w kształtowaniu doraźnych środków zaradczych w odpowiedzi na potrzeby uczniów, to jednak w materii tak nie rutynowej i trudnej (również w odbiorze nauczycieli) jak ta, wiele szkół może nie dać sobie rady, jeżeli nie znajdą wytycznych z tego zakresu.

Zagadnienie jest tym bardziej skomplikowane, że wielu rodziców nie rozumie, czym jest orientacja psychoseksualna i tożsamość płciowa i traktuje je w kategoriach wstydu lub grzechu. Powstaje sytuacja, w której uczeń poddawany różnym formom dyskryminacji w szkole, nie może liczyć na wsparcie i zrozumienie w domu, co pogłębia poczucie osamotnienia i wykluczenia.

Okres szkolny jest okresem kluczowym w rozwoju młodej osoby, kształtującym jej postawy, światopogląd, ale również silnie wpływającym na jej tożsamość. Uczeń prawidłowo funkcjonujący w środowisku rówieśników, jest w życiu dorosłym jednostką tworzącą lepsze relacje w rodzinie i najbliższym otoczeniu. Jest bardziej wydajny, kreatywny i odpowiedzialny w pracy. Liczymy, że MEN doceniając swoją rolę w procesie kształtowania postaw społecznych, zechce stawić czoła stojącemu przed nim wyzwaniu i nie będzie unikać odpowiedzialności spoczywającej na nim jako instytucji w zapobieganiu i zwalczaniu rzeczywistego, groźnego problemu homofobii w szkole.

Z wielkim zaniepokojeniem śledzimy doniesienia medialne dotyczące współpracy, jaką nawiązał MEN ze skrajnie zideologizowanym Instytutem na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris. Działania Ordo Iuris, skutkujące wycofaniem ze szkół edukacji antydyskryminacyjnej, odbieramy jako bezpośrednio prowadzące do zagrożenia zdrowia i życia naszych dzieci. Organizacja ta nie ma żadnych merytorycznych przesłanek do wpływania na edukację. Jej działania są sprzeczne z Prawem Oświatowymi, zaleceniami organizacji międzynarodowych, których Polska jest członkiem oraz międzynarodowych aktów prawnych, których jako państwo jesteśmy sygnatariuszem. Są, poza wszystkim, wątpliwe moralnie, ponieważ Instytut, jako duża, wpływowa, mogąca kształtować opinię publiczną organizacja, wykorzystuje swój potencjał, biorąc za cel swych działań uczniów nieheteronormatywnych, dzieciaki, tę kilkuprocentową mniejszość, czekającą na pomoc. Działania Ordo Iuris godzą również w integralność naszych rodzin, naruszając przynależną nam, wynikającą z Art. 18 Konstytucji szczególną ochronę i opiekę państwa. To właśnie

o realizację tej ochrony upominamy się w niniejszym liście. Mamy nadzieję, że uda nam się nakłonić MEN do współpracy z instytucjami, mającymi merytoryczne kompetencje do wpływania na kształtowanie programów edukacyjnych w zakresie orientacji psychoseksualnej i tożsamości płciowej, takimi jak Polskie Towarzystwo Seksuologiczne i Polskie Towarzystwo Psychologiczne.

Jako rodzice, mający świadomość trudności dotyczących nasze dzieci w środowisku szkolnym, deklarujemy niezmiennie współpracę w kształtowaniu programów edukacyjnych i profilaktycznych. Zachęcamy gorąco do korzystania z już istniejących lektur, mogących stanowić pomoc dla edukatorów i nauczycieli. Polecamy broszurę „Lekcja Równości”² (przygotowaną pod auspicjami i polecaną przez Pełnomocnika Rządu do spraw równego traktowania, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Głos Nauczycielski, Głos Pedagogiczny, Magazyn Nauczyciela Mentor) oraz „Czytanki o Edukacji” część 4 „Szkolne gry z historią”, rozdział „Wszystkie miłości i wszystkie płcie w szkole”³ i część 1 „Dyskryminacja”, rozdział „Niewidzialność i dyskryminacja”⁴ (dostępne na stronach internetowych ZNP).

Mamy nadzieję, że będą Państwo pamiętać o dzieciach LGBT i o nas, rodzicach uczniów LGBT i w swojej działalności uwzględniać nasze potrzeby na równi z innymi, większościowymi grupami.

Z poważaniem

Marek Błaszczyk Prezes Zarządu

Ewa Miastkowska Członkini Zarządu

Załączniki:

„Lekcja Równości” materiały dla nauczycieli i nauczycielek

<https://www.kph.org.pl/publikacje/lekcja-dzialania-www.pdf>

Stanowisko Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego na temat zdrowia osób o orientacji homoseksualnej

<http://www.ptp.org.pl/modules.php?name=News&file=article&sid=659>

Do wiadomości:

Rzecznika Praw Obywatelskich

Rzecznika Praw Dziecka

Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania

Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego

Polskiego Towarzystwa Psychologicznego

Związku Nauczycielstwa Polskiego

---

² Lekcja Równości

materiały dla nauczycieli i nauczycielek

Jak rozmawiać o orientacji seksualnej w szkole i wspierać młodzież

redakcja Jan Świerszcz, wydawca Kampania Przeciw Homofobii, Wydanie II poprawione Warszawa 2016

³ Pod redakcją Doroty Obidniak i Anny Dzierżgowskiej, Wydawca Związek Nauczycielstwa Polskiego 2017

⁴ Pod redakcją Doroty Obidniak przy współpracy Marty Konarzewskiej, Wydawca Związek Nauczycielstwa Polskiego 2011.